

Οικονομική, Θεσμική και Πολιτική Συγκρότηση της ΕΕ

- I. Πολιτική Οικονομία της ΕΕ
- II. Οικονομικές Πτυχές της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Γιώργος Οικονόμου
Διδάσκων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Περιεχόμενα ενότητας

- Στάδια διαδικασίας οικονομικής ολοκλήρωσης
- ΕΟΚ και κοινή αγορά
 - Ελευθερία κίνησης: προϊόντων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων
- Ρυθμιστικές πολιτικές
 - Θετική/αρνητική ολοκλήρωση
- Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ)
 - Θεωρητική προσέγγιση
 - Θεωρία άριστων νομισματικών περιοχών
 - Λειτουργική προσέγγιση
 - Οικονομική διακυβέρνηση
 - Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
 - Δημοσιονομικό πλαίσιο
 - » Δημοσιονομικό Σύμφωνο, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, λοιποί κανόνες
 - Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας

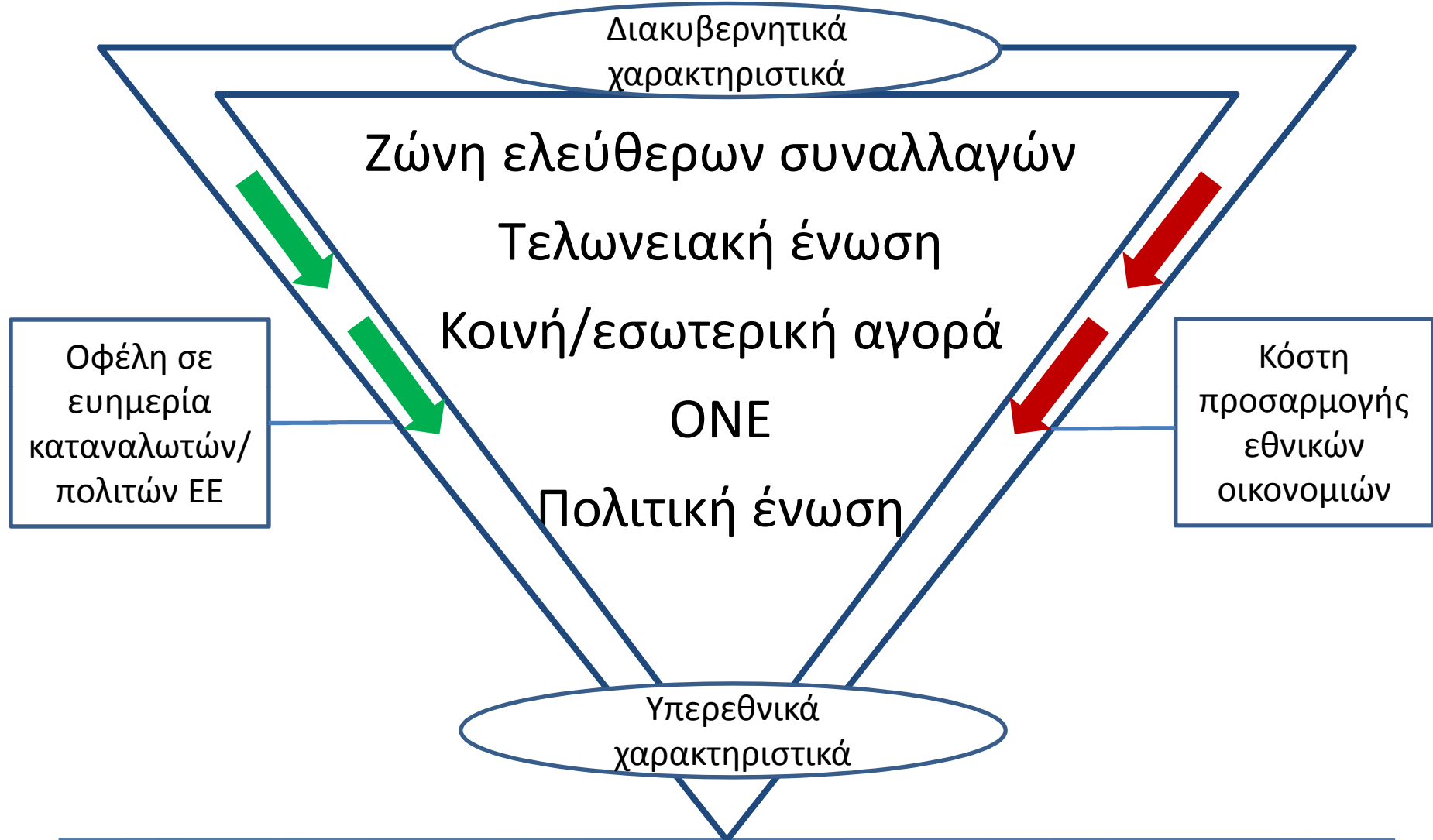
Μαθησιακοί στόχοι – λέξεις κλειδιά

Οι σπουδαστές να είναι ικανοί:

- Να διακρίνουν τα **στάδια** της διαδικασίας οικονομικής ολοκλήρωσης της Ε.Ε.
- Να περιγράφουν τις βασικές **πτυχές λειτουργίας** της εσωτερικής αγοράς και τον **αντίκτυπό της** σε άλλα πεδία δημόσιων πολιτικών της Ε.Ε.
- Να προσεγγίζουν κριτικά **συνιστώσες** της ΟΝΕ
 - Νομισματική + δημοσιονομική συνιστώσα
- **Λέξεις-κλειδιά:**
 - Κοινή αγορά, ελεύθερη κυκλοφορία (...), Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, θετική/αρνητική ολοκλήρωση, ΟΝΕ, ΕΚΤ, ΕΝΣ, κριτήρια Maastricht, ΕΜΣ (ESM), Δημοσιονομικό Σύμφωνο, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Οικονομική ολοκλήρωση Εσωτερική αγορά

Η αντεστραμμένη πυραμίδα της ολοκλήρωσης [Στάδια (οικονομικής) ολοκλήρωσης]

Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης 1/4

- Ζώνη ελεύθερων συναλλαγών
 - Διακυβερνητικός χαρακτήρας (εθνική κυριαρχία)
 - Άρση τελωνειακών εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων που παράγονται στο εσωτερικό των κρατών
 - Αυτονομία σε: τελωνειακή πολιτική + εξωτερικό δασμολόγιο έναντι τρίτων χωρών

Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης 2/4

- Τελωνειακή ένωση
 - Άρση τελωνειακών εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων ανεξαρτήτως προέλευσης παραγωγής (εσωτερικό της ένωσης ή εκτός αυτής)
 - Κοινό εξωτερικό δασμολόγιο και διαμόρφωση κοινής εμπορικής πολιτικής
 - Απελευθέρωση εμπορίου => **επιπτώσεις**

Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης 3/4

- Κοινή/εσωτερική (/ενιαία) αγορά
 - Άρση εσωτερικών (οικονομικών) συνόρων
 - Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, προσώπων, κεφαλαίων
 - Τέσσερις ελευθερίες
 - Υπερεθνικά χαρακτηριστικά
 - ↓ Εθνική κυριαρχία

Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης 4/4

- ONE
 - Προϋπόθεση η κοινή αγορά
 - Ενιαία νομισματική πολιτική και ιδιαίτερα αυξημένο συντονισμό δημοσιονομικής πολιτικής
 - Θεωρία άριστων νομισματικών περιοχών (“OCA”)
- Πλήρης οικονομική ένωση
 - Τελικό στάδιο οικονομικής ολοκλήρωσης
 - Κοινή οικονομική πολιτική
 - Πολιτική Ένωση (;)
 - Ομοσπονδιακό πρότυπο διακυβέρνησης
 - «Υπουργός Οικονομικών Ευρωζώνης»

Διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ρυθμιστικές πολιτικές

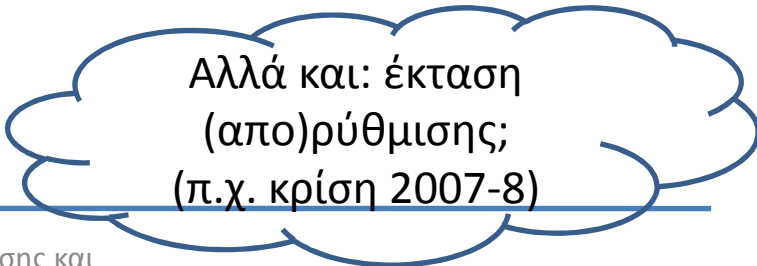
- Αρνητική ολοκλήρωση (κυβερνήσεις μελών & Επιτροπή)
 - Επίτευξη (ρυθμιστικών) στόχων με έμμεσο τρόπο = άρση εθνικών ρυθμίσεων – απορρύθμιση
 - Τα κράτη-μέλη έχουν (σχετική) ελευθερία στον τρόπο επιδίωξης & επίτευξης των στόχων της κοινής αγοράς (στο πλαίσιο κανόνων)
 - Στον πυρήνα της η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης
 - Με εξαιρέσεις που επιτρέπουν αυστηρότερη εθνική ρύθμιση (π.χ. προστασία ζώων, δημοσίων ηθών)
 - Κυρίαρχη πρακτική στην Ε.Ε. (Fontana, 2011, p. 655)
 - Σημαντικός ο ρόλος του Δικαστηρίου της Ε.Ε.
- Θετική ολοκλήρωση (agenda-setter: η Επιτροπή τυπικά...)
 - Πολιτικές που ρυθμίζουν την αγορά (και «αποτυχίες» της) και αντικαθιστούν διαφορετικούς εθνικούς κανόνες
 - Θέσπιση κοινών Ευρωπαϊκών (ενωσιακών) κανόνων

Ιστορική εξέλιξη της κοινής αγοράς: κομβικά σημεία

- Ιαν. 1958: Δημιουργία ΕΟΚ
 - Ιούλιος 1968: εγκαθίδρυση τελωνειακής ένωσης.
 - Έως τα μέσα της δεκαετίας του 1980 περιορισμένη πρόοδος
 - Διεθνές οικονομικό περιβάλλον, στάση κρατών μελών στο εσωτερικό της Ε.Ε.
 - 1973-1985: περίοδος «ευρωσκήρυνσης» και «ευρωπαϊσιοδοξίας»
 - Προστατευτικές πολιτικές κρατών μελών της Ε.Ε., διατήρηση/θέσπιση εμποδίων στην πρόοδο της κοινής αγοράς
 - 1985: ΛΒ της Επιτροπής για την κοινή αγορά
 - Μέτρα για την υλοποίησή της έως 31 Δεκ. 1992
 - Απόφαση του Ευρ. Συμβουλίου για ΔΔ και αλλαγές της Συνθήκης ΕΟΚ
 - 1987: Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
 - Άρθρο 13 ΕΕΠ: «Η Κοινότητα εκδίδει μέτρα για την προοδευτική εγκαθίδρυση της Εσωτερικής Αγοράς κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου που λήγει την 31η Δεκεμβρίου 1992». (Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, 1987
 - Κατάργηση φυσικών, τεχνικών, οικονομικών φραγμών
 - 4 ελευθερίες (αγαθών, υπηρεσιών, προσώπων, κεφαλαίων)
-

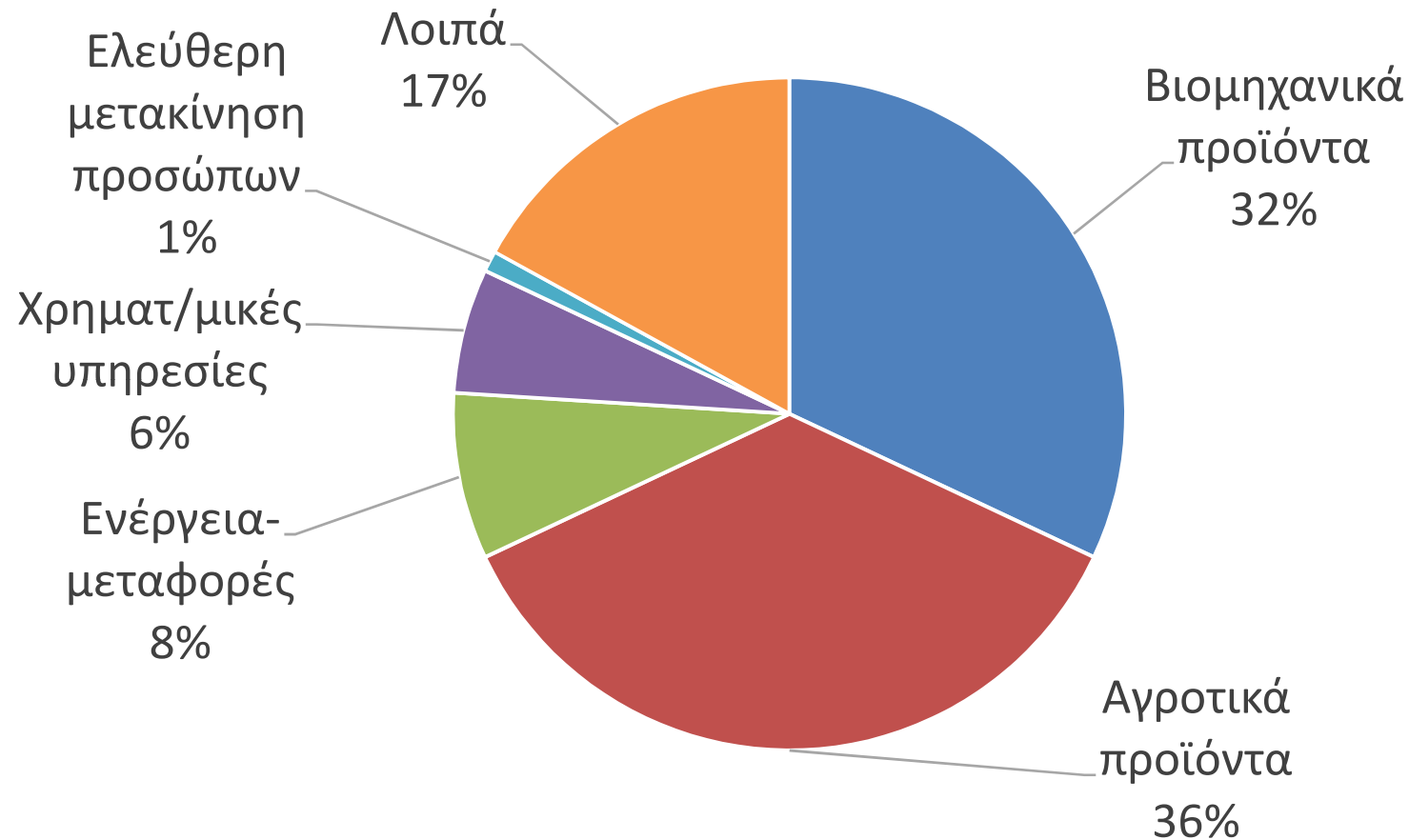
Η δυναμική της κοινής αγοράς

- Ώθηση σε ρύθμιση, απορρύθμιση και επαναρρύθμιση πεδίων δημόσιων πολιτικών
 - Αναγνώριση προσόντων, δημόσιες προμήθειες και γεωγραφική προέλευση προμηθευτών
- Άρση κανόνων $\Rightarrow$ φιλελευθεροποίηση εμπορίου $\Rightarrow$ οφέλη και κόστη
- Απελευθέρωση παραδοσιακά κρατικών τομέων οικονομίας
 - Τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, μεταφορές, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Αλλά και: έκταση
(απο)ρύθμισης;
(π.χ. κρίση 2007-8)

Ρυθμίσεις (νομοθεσία) κοινής αγοράς ανά τομέα

Πηγή: Young (2010, σ. 122)

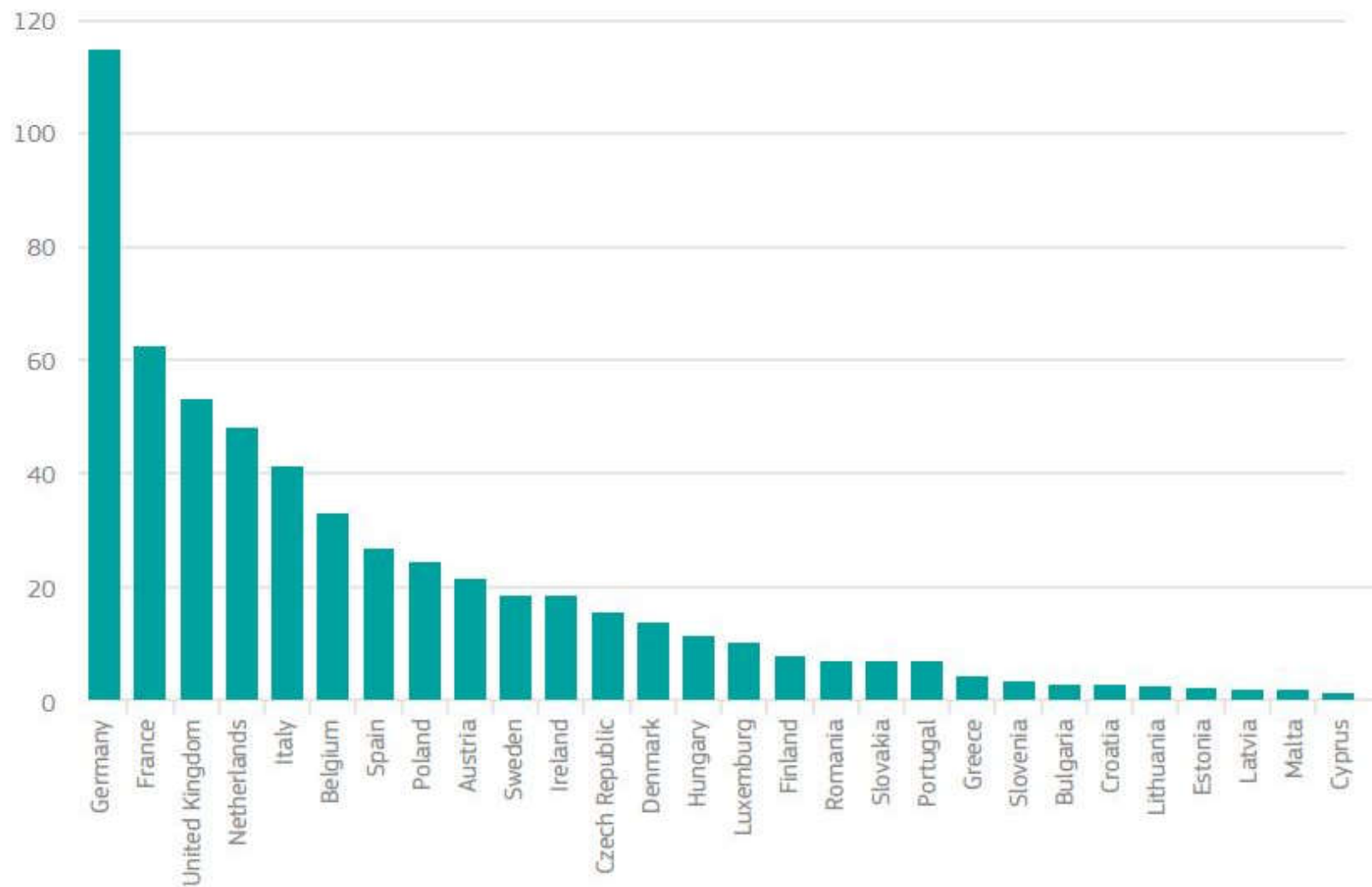
Εμπόδια κοινής αγοράς

1. Άυλα
 - Γλώσσα, πολιτισμός, παραδόσεις, ιστορία
2. Χαλαρότητα, αδύναμη υλοποίηση νομοθεσίας
 - Π.χ. αναγνώριση πτυχίων, επαγγελματικά προσόντα
3. Αντίσταση από τα κράτη-μέλη για πλήρες άνοιγμα
 - ΜΜΕ, εκπαίδευση, υγεία, πρόνοια
4. Διαφοροποιήσεις εφαρμογής από τα κ-μ σε ορισμένους τομείς που ασκούν αντίκτυπο στις 4 ελευθερίες
 - Π.χ. πολιτική απασχόλησης-κατώτατος μισθός
5. Ιδεολογικές διαφορές (ρύθμιση vs. άνοιγμα)
 - Π.χ. περιβαλλοντικές ρυθμίσεις και έλεγχοι
6. Αποκλίσεις ως προς το τι συνιστά «εμπόδιο» και τι όχι
 - Κοινός φορολογικός συντελεστής επιχειρήσεων στα κ-μ;
7. Εφαρμογή νομοθεσίας: συμμόρφωση & παραβάσεις κ-μ

Κατανομή οφέλους Ενιαίας Αγοράς

Benefits of single market integration

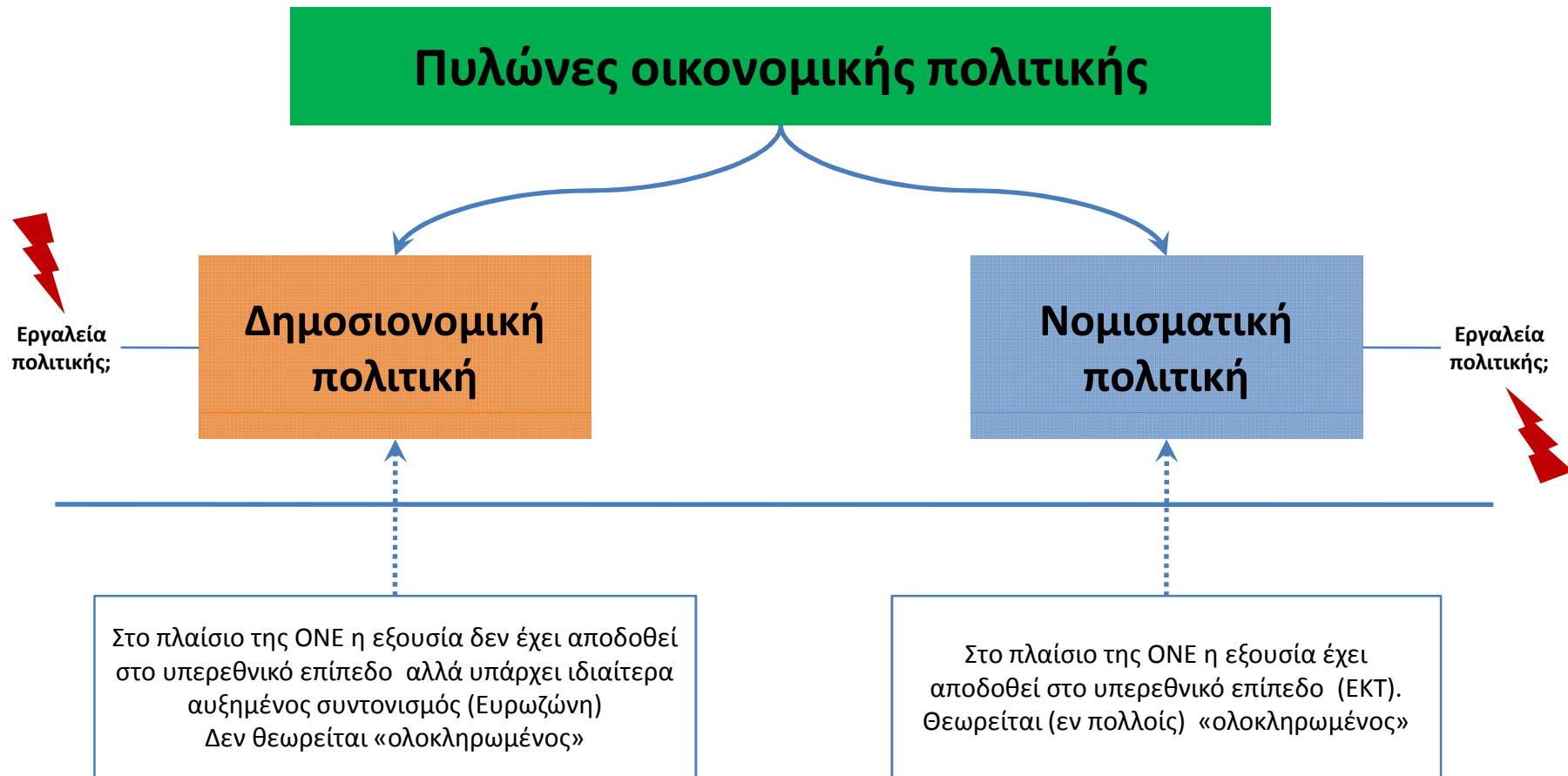
Gains in income (EUR billion, baseline year 2014)

Source: Gabriel Felbermayr, Jasmin Gröschl, Inga Heiland (2018), *Undoing Europe in a New Quantitative Trade Model*, ifo Working Paper No. 250. The chart shows the gains in income attributable, according to the model applied, to being part of the Single Market.

Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ)

Πυλώνες οικονομικής πολιτικής (γενικά)

Θεωρητικό πλαίσιο ΟΝΕ

Θεωρία Άριστης Νομισματικής Περιοχής (ANΠ/Optimum Currency Area) 1/2

ANΠ: γεωγραφική περιοχή με διαφορετικές οικονομίες με κοινό νόμισμα ή διαφορετικά νομίσματα των οποίων οι συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι μεταξύ τους (και έναντι όλων των άλλων νομισμάτων του κόσμου) σταθερές.

Προϋποθέσεις ANΠ (Mundell, 1961)

- 1) Ελαστικότητα διαμόρφωσης τιμών και μισθών
- 2) Κινητικότητα συντελεστών παραγωγής και ιδιαιτέρως της εργασίας
- 3) Ενοποίηση χρηματοπιστωτικών αγορών
- 4) Βαθμός φιλελευθεροποίησης εμπορίου
- 5) Διαφοροποίηση παραγωγής και κατανάλωσης
- 6) Ύψος πληθωρισμού
- 7) Δημοσιονομική ενοποίηση
- 8) Πολιτική ενοποίηση

Ιδίως
1+2

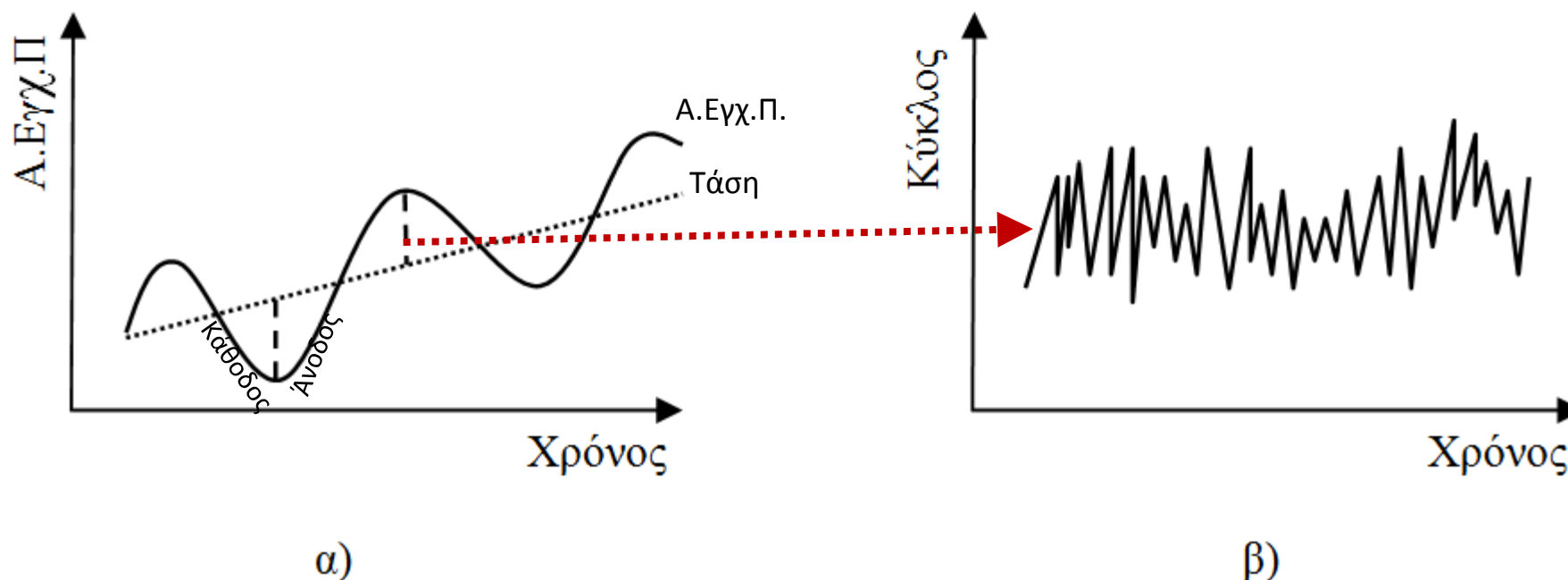
Κοινή
αγορά;

Συσχέτιση με τις
4 ελευθερίες;

Ποιες ισχύουν
στην ευρωζώνη;

Θεωρία Άριστης Νομισματικής Περιοχής (ΑΝΠ/Optimum Currency Area) 2/2

- **Οικονομικός κύκλος:** η απόκλιση της οικονομικής δραστηριότητας από την μακροχρόνια τάση της (Lucas, 1977). *(Η απόσταση κάθε σημείου της - ημιτονοειδούς- καμπύλης του Α.Εγχ.Π. από την μακροχρόνια τάση του)*

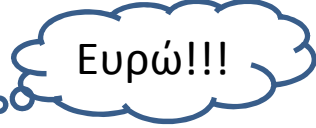

Πηγή: Οικονόμου (2009)

Στάδια ΟΝΕ 1/2

- 1ο στάδιο ΟΝΕ (1 Ιουλίου 1990 - ____)
 - Πλήρης απελευθέρωση συναλλαγών κεφαλαίου
 - Αυξημένη συνεργασία (εθνικών) κεντρικών τραπεζών
 - Ελεύθερη χρήση του ECU (1 ECU = 1 EURO)
 - Οικονομική σύγκλιση
- 2ο στάδιο ΟΝΕ (1 Ιανουαρίου 1994 - ____)
 - Θέσπιση Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ) (κατάργηση Επιτροπής Διοικητών)
 - Συνεργασία (εθνικών) κεντρικών τραπεζών
 - Προετοιμασία Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)
 - Απαγόρευση χορήγησης δανείων από (εθνικές) κεντρικές τράπεζες προς το δημόσιο
 - Ανεξαρτησία (εθνικών) κεντρικών τραπεζών (το αργότερο έως την ίδρυση του ΕΣΚΤ)
 - Συντονισμός νομισματικών πολιτικών
 - Οικονομική σύγκλιση

Στάδια ΟΝΕ 2/2

- 3ο στάδιο ΟΝΕ (1 Ιανουαρίου 1999 - ____)
 - Αμετάκλητος καθορισμός συντελεστών μετατροπής των νομισμάτων
 - Εισαγωγή κοινού νομίσματος
 - Κοινή νομισματική πολιτική από ΕΣΚΤ (ΕΚΤ)
 - Μηχανισμός Συναλλαγματικός Ισοτιμών II (έναρξη)
 - Έναρξη Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης
 - ΣΣΑ

Κριτήρια Σύγκλισης

- Η ΣΛΕΕ(άρθρο 140 και ένα προσαρτημένο πρωτόκολλο) περιλαμβάνει κανόνες για τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, το οποίο επέρχεται όταν μια χώρα της ΕΕ υιοθετεί το ευρώ ως νόμισμά της. Για την υιοθέτηση του ευρώ, μια χώρα πρέπει να πληροί 4 βασικά κριτήρια (κριτήρια σύγκλισης):
 1. Να μην έχει υπαχθεί σε απόφαση του Συμβουλίου για την ύπαρξη υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος
 - Το δημοσιονομικό τους έλλειμμα δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ)
 - Το δημόσιο χρέος (δημόσιο χρέος και χρέος δημόσιων υπηρεσιών) δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ
 2. Βιώσιμος βαθμός σταθερότητας των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, για περίοδο 1 έτους πριν την εξέταση, που να μην υπερβαίνει κατά περισσότερο από 1,5 ποσοστιαίες μονάδες το ποσοστό πληθωρισμού των 3 χωρών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών
 - Πρακτικά, ύψος πληθωρισμού: $_ < 2\%$
 3. Μακροπρόθεσμο ονομαστικό επιτόκιο που δεν υπερβαίνει κατά περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες το μακροπρόθεσμο ονομαστικό επιτόκιο των χωρών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά τη σταθερότητα τιμών
 4. Περιθώρια διακύμανσης που προβλέπονται από τον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών χωρίς σοβαρές εντάσεις για τουλάχιστον 2 έτη πριν από την εξέταση.
- Η συμμόρφωση ελέγχεται στη βάση εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

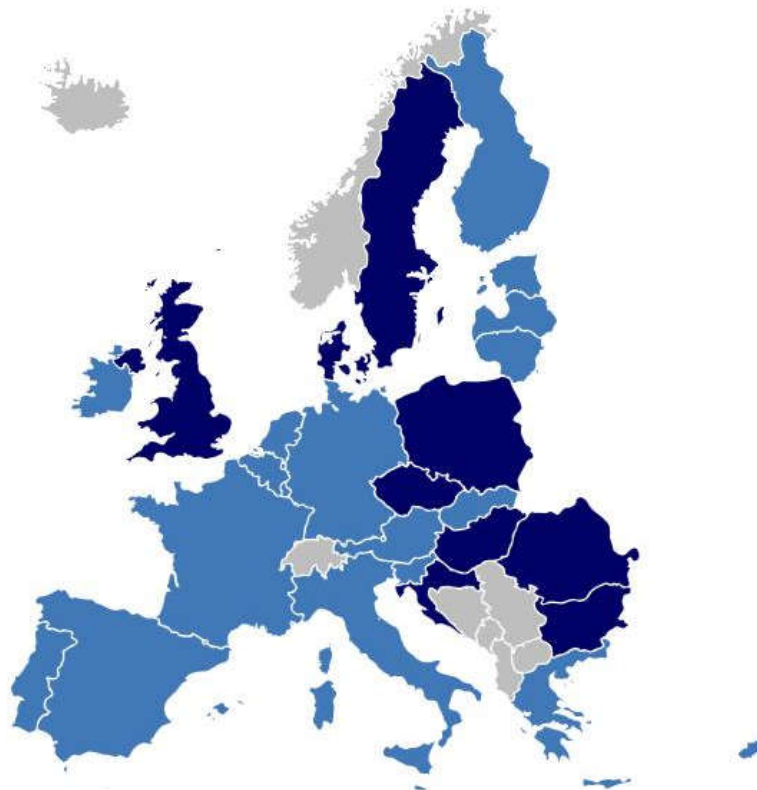
Συμμετοχή κρατών σε κοινή νομισματική ένωση: «σύγκλιση» vs. «απόκλιση»

- Οφέλη συμμετοχής σε νομισματική ένωση
 - Κοινή αγορά, απουσία συναλλαγματικών κινδύνων και αντίστοιχου κόστους συναλλαγών, σταθερότητα τιμών και προοπτικές ανάπτυξης
 - Κόστη συμμετοχής
 - Απώλεια (εθνικής) συναλλαγματικής πολιτικής
 - Λιγότερα εργαλεία αντιμετώπισης εξωτερικών διαταραχών (ασύμμετρων) π.χ. υποτίμηση νομίσματος
 - Απώλεια νομισματικής πολιτικής
 - Προσφορά χρήματος & καθορισμός επιτοκίου σε ΕΚΤ
-
- Επομένως, **απόκλιση** μιας οικονομίας από τα κριτήρια (σύγκλισης) του Μάαστριχτ η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ μπορεί να της δημιουργεί/εντείνει προβλήματα: Η ΕΚΤ ασκεί πολιτική με βάση τα συνολικά οικονομικά μεγέθη της ευρωζώνης, **ΟΧΙ** με βάση ανάγκες κρατών-μελών της.

Στον παρόντα χρόνο συμμετέχουν 19 κράτη-μέλη της ΕΕ στην ευρωζώνη

Interactive map of the euro area

- EU member using the euro
- EU member not using the euro
- Non-EU country
- Selected country

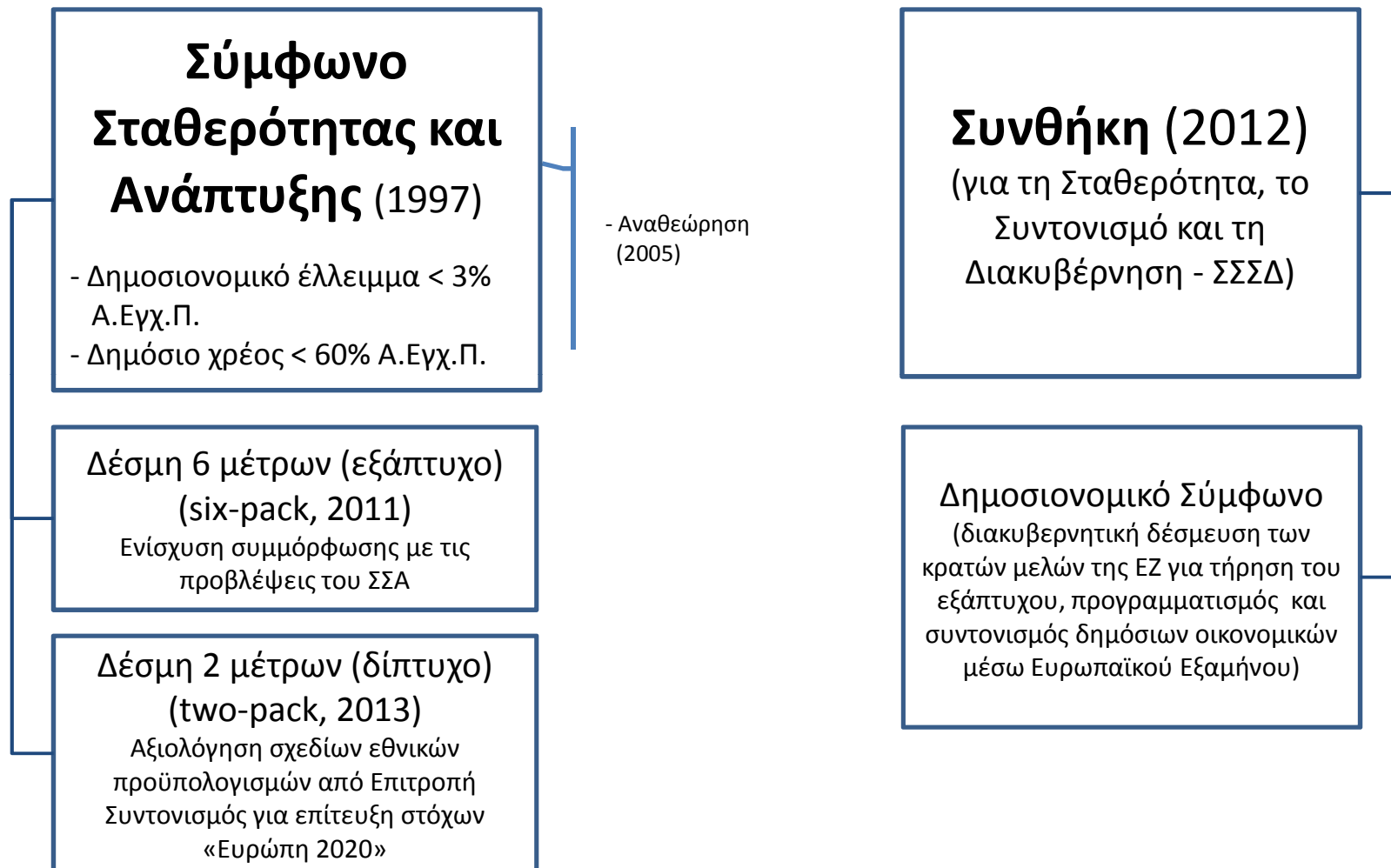

Τα υπόλοιπα
εννέα;

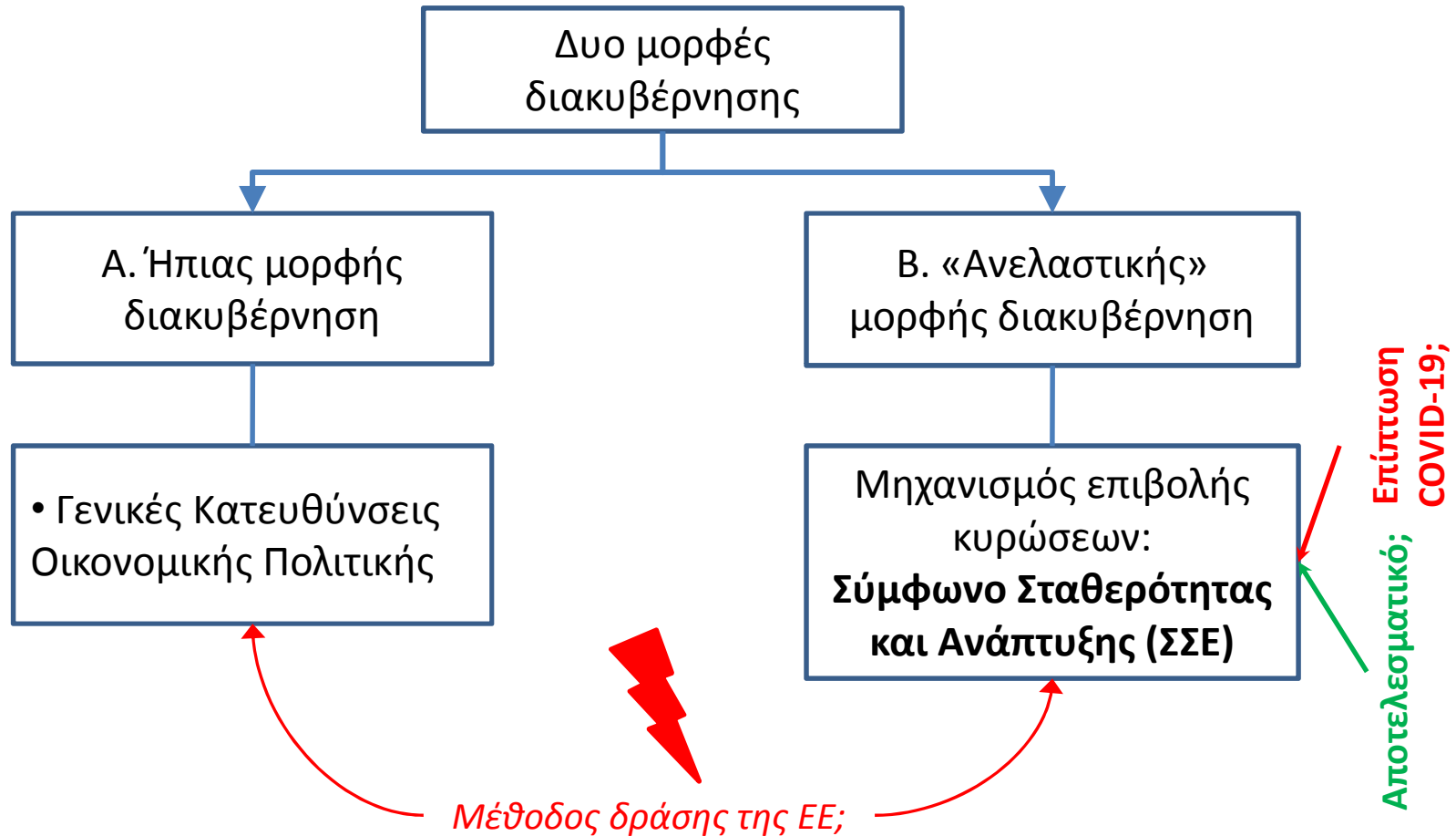
Πηγή: <http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.en.html> (πρόσβαση: Απρ. 2018)

Δημοσιονομική πολιτική στο πλαίσιο της ΟΝΕ

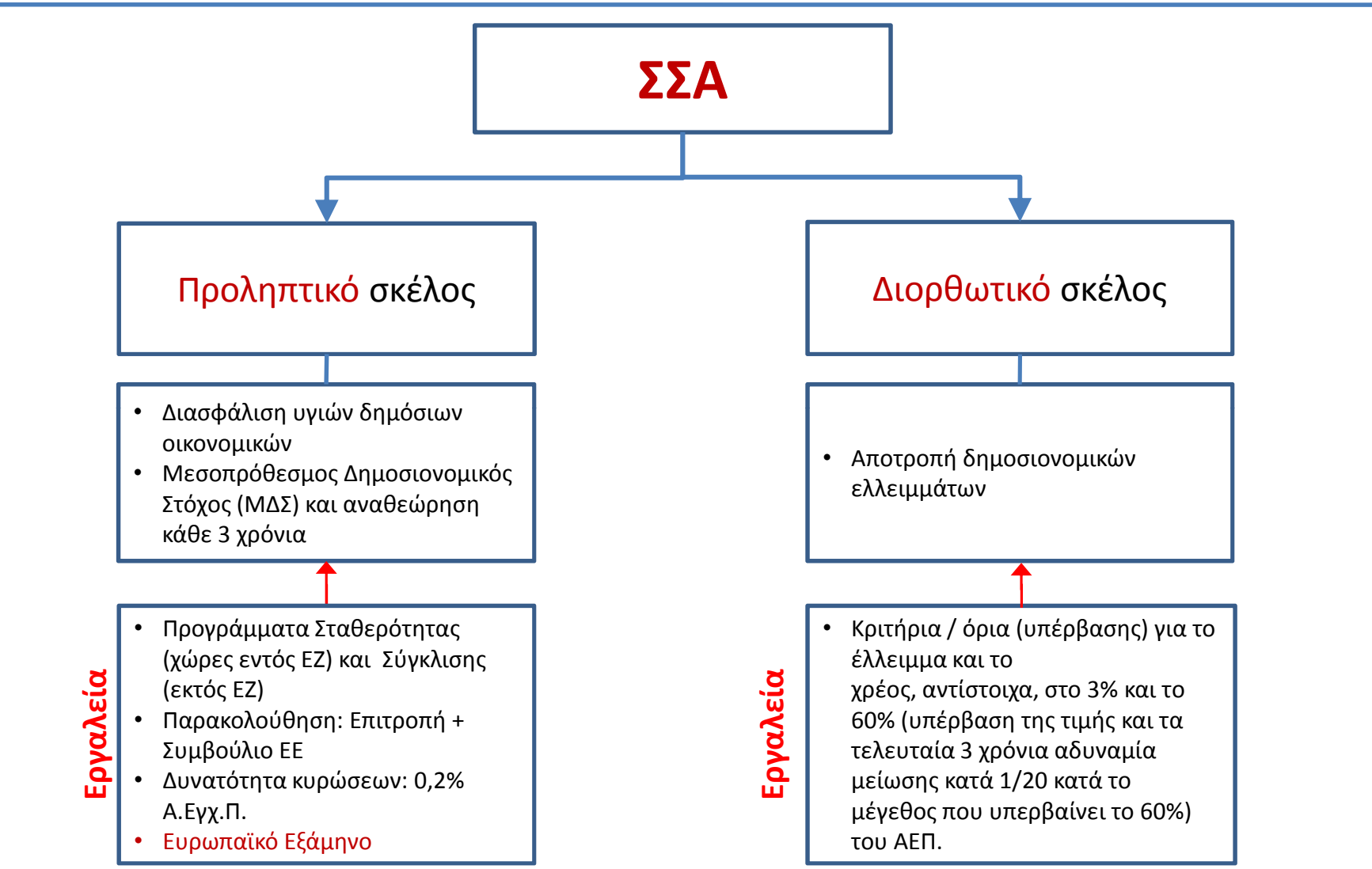
Οικονομική διακυβέρνηση: αρχιτεκτονική

Οικονομική διακυβέρνηση στην ΟΝΕ - Συντονισμός

Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (όπως ισχύει)

Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ)

- Το ΣΣΑ είναι ένα σύνολο κανόνων που διέπουν τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών των χωρών της ΕΕ. Έχει ως στόχο τη διασφάλιση υγιών δημοσιονομικών και αποτελείται από δύο σκέλη. Το προληπτικό σκέλος εξασφαλίζει ότι η δημοσιονομική πολιτική των χωρών της ΕΕ ασκείται με βιώσιμο τρόπο. Το διορθωτικό σκέλος καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες θα πρέπει να αναλάβουν δράση σε περίπτωση που το δημόσιο χρέος τους ή το δημοσιονομικό έλλειμμα θεωρηθεί υπερβολικό.
- Η **διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος** (ΔΥΕ) προβλέπεται από το **άρθρο 126** της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ. Ενισχύει το **διορθωτικό** σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης της ΕΕ.
- Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να επιδείξουν ότι έχουν υγιή δημοσιονομικά και ότι πληρούν δύο κριτήρια:
 - το δημοσιονομικό τους έλλειμμα δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ)
 - το δημόσιο χρέος (δημόσιο χρέος και χρέος δημόσιων υπηρεσιών) δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ
- Κάθε Απρίλιο, οι **χώρες της ευρωζώνης** υποβάλλουν **προγράμματα σταθερότητας** προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο, ενώ οι **χώρες εκτός ευρωζώνης** υποβάλουν **προγράμματα σύγκλισης** στα ίδια όργανα.
- Ένα πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης θα πρέπει να περιλαμβάνει το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της χώρας (ΜΔΣ), καθώς και πληροφορίες σχετικά με το πώς θα επιτευχθεί. Περιλαμβάνει επίσης ανάλυση των επιπτώσεων αλλαγών στις βασικές οικονομικές παραδοχές σχετικά με τη δημοσιονομική θέση της χώρας.
- Τα προγράμματα εξετάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αν τα κριτήρια δεν πληρούνται, το Συμβούλιο εκκινεί ΔΥΕ με βάση τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Στο πλαίσιο της ΔΥΕ, η χώρα πρέπει να παράσχει ένα σχέδιο διορθωτικών ενεργειών και πολιτικών που θα ακολουθήσει, καθώς και τις προθεσμίες για την επίτευξή τους. Στις χώρες της ευρωζώνης που δεν ακολουθούν τις συστάσεις μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο.

Πηγή: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/economic_governance.html (πρόσβαση: 2 Νοεμβρίου 2019)

Οικονομική διακυβέρνηση στην ΕΕ

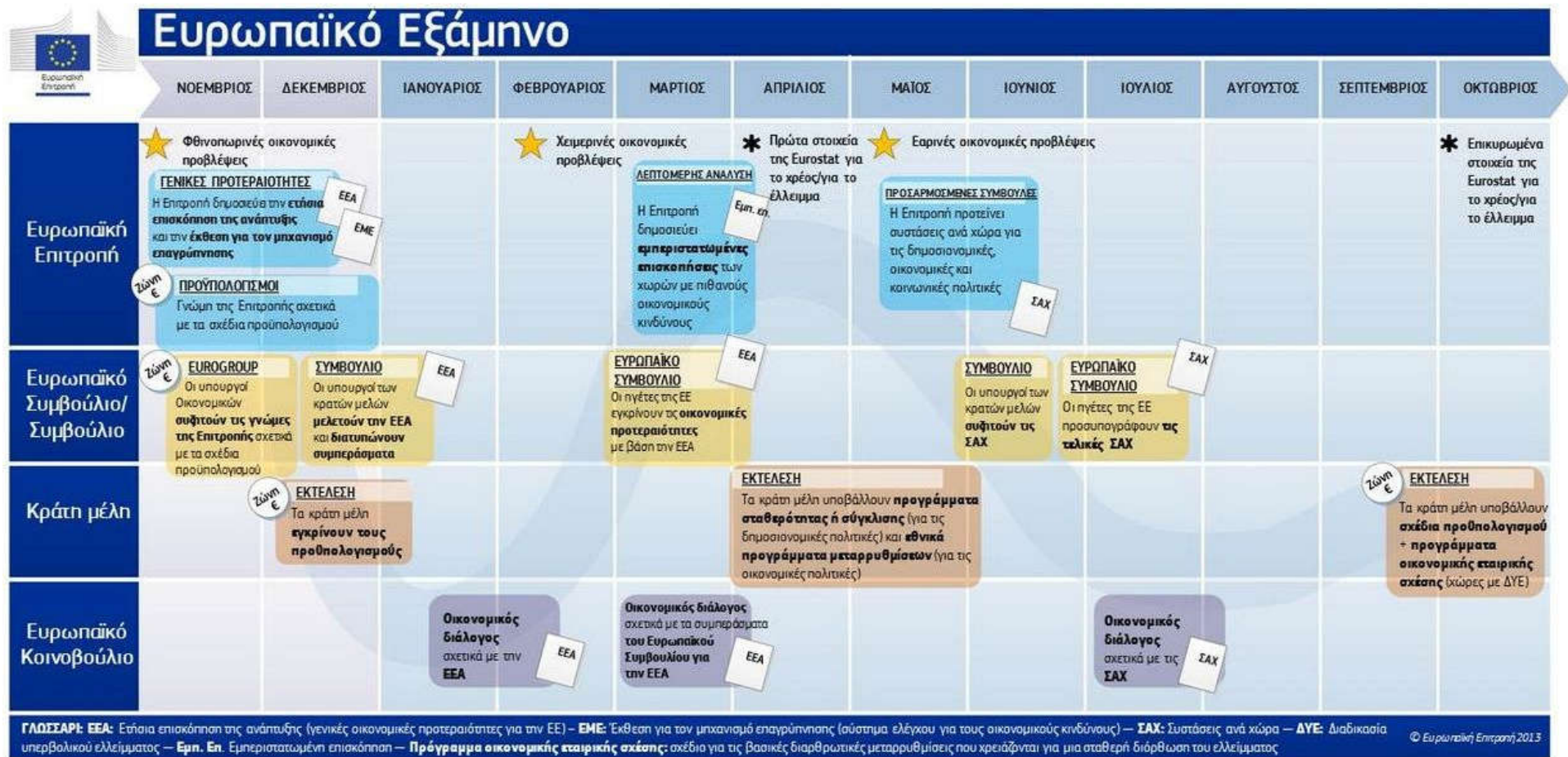
- Η ΕΕ έχει εγκρίνει μια δέσμη κανόνων που αποσκοπούν στην ανίχνευση, πρόληψη και αποκατάσταση προβληματικών οικονομικών τάσεων, όπως υπερβολικά δημόσια ελλείμματα ή επίπεδα δημόσιου χρέους (επιβράδυνση ανάπτυξης, ευρύτεροι κίνδυνοι των οικονομιών).
- Το πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ στρέφεται γύρω από το **Ευρωπαϊκό Εξάμηνο -- > σύστημά συντονισμού της οικονομικής πολιτικής**. Επιδιώκει να διασφαλίσει ότι υπάρχουν **σαφέστεροι κανόνες, ότι οι εθνικές πολιτικές συντονίζονται καλύτερα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους**, ότι υφίσταται **τακτική παρακολούθηση** και ότι **επιβάλλονται ποινές** όταν οι χώρες δεν καταφέρνουν να συμμορφωθούν με τους κανόνες.
- Από την οικονομική, χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση δημόσιου χρέους και μετά, η ΕΕ ενδυνάμωσε τους κανόνες της οικονομικής διακυβέρνησης ώστε να ενισχύσει το ΣΣΑ:
 - Νομοθετικές πράξεις του «εξάπτυχου» (ενός συστήματος για την παρακολούθηση των ευρύτερων οικονομικών πολιτικών προκειμένου να εντοπίζονται προβλήματα σε πρώιμο στάδιο, όπως φούσκες της αγοράς ακινήτων ή ελλιπής ανταγωνιστικότητα - Διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών)
 - Νομοθετικές πράξεις του «δίπτυχου» (οι χώρες της ζώνης του ευρώ -εκτός από εκείνες με μακροοικονομικά προγράμματα προσαρμογής- πρέπει να υποβάλλουν τα σχέδια προϋπολογισμού τους έως την 15η Οκτωβρίου κάθε έτους, και η Επιτροπή εκδίδει γνώμη έως το τέλος Νοεμβρίου)
 - [τη Συνθήκη για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση \(δημοσιονομικό σύμφωνο\)](#)

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 1/2

- Το Ευρωπαϊκό εξάμηνο είναι ένας ετήσιος κύκλος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής στην ΕΕ, κατά τον οποίον παρέχονται κατευθυντήριες γραμμές στις χώρες της ΕΕ, πριν αυτές λάβουν πολιτικές αποφάσεις σε εθνικό επίπεδο. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχονται στο πλαίσιο του ΣΣΑ και της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο βοηθάει στην εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- Λειτουργεί ως εξής:
- Στα **τέλη φθινοπώρου**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, η οποία υπογραμμίζει τις γενικές οικονομικές προτεραιότητες της ΕΕ για το επόμενο έτος.
- Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης συζητείται από τα άλλα θεσμικά όργανα και τροφοδοτεί τη συζήτηση οδηγώντας στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Τον **Φεβρουάριο**, η Επιτροπή δημοσιεύει τις εκθέσεις ανά χώρα σχετικά με τις γενικές οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις σε κάθε χώρα της ΕΕ. Για ορισμένες χώρες στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται και εμπειριστατωμένη επισκόπηση.
- Τον **Απρίλιο**, οι χώρες της ΕΕ υποβάλλουν τα εθνικά προγράμματά τους. Η Επιτροπή τότε, βάσει συνολικής αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης κάθε χώρας, διατυπώνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις πολιτικής για την κάθε χώρα.
- Οι συστάσεις **συζητούνται** από το **Συμβούλιο** και **επικυρώνονται** από το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** τον Ιούνιο, πριν εγκριθούν οριστικά από τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών.
- Τα κράτη-μέλη της ΕΕ αναμένεται να **ενσωματώσουν τις συστάσεις** στα δημοσιονομικά σχέδια και στα σχέδια πολιτικής τους για το επόμενο έτος, και να τις εφαρμόσουν τους επόμενους 12 μήνες.

Πηγή: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/economic_governance.html (πρόσβαση: 2 Νοεμβρίου 2019)

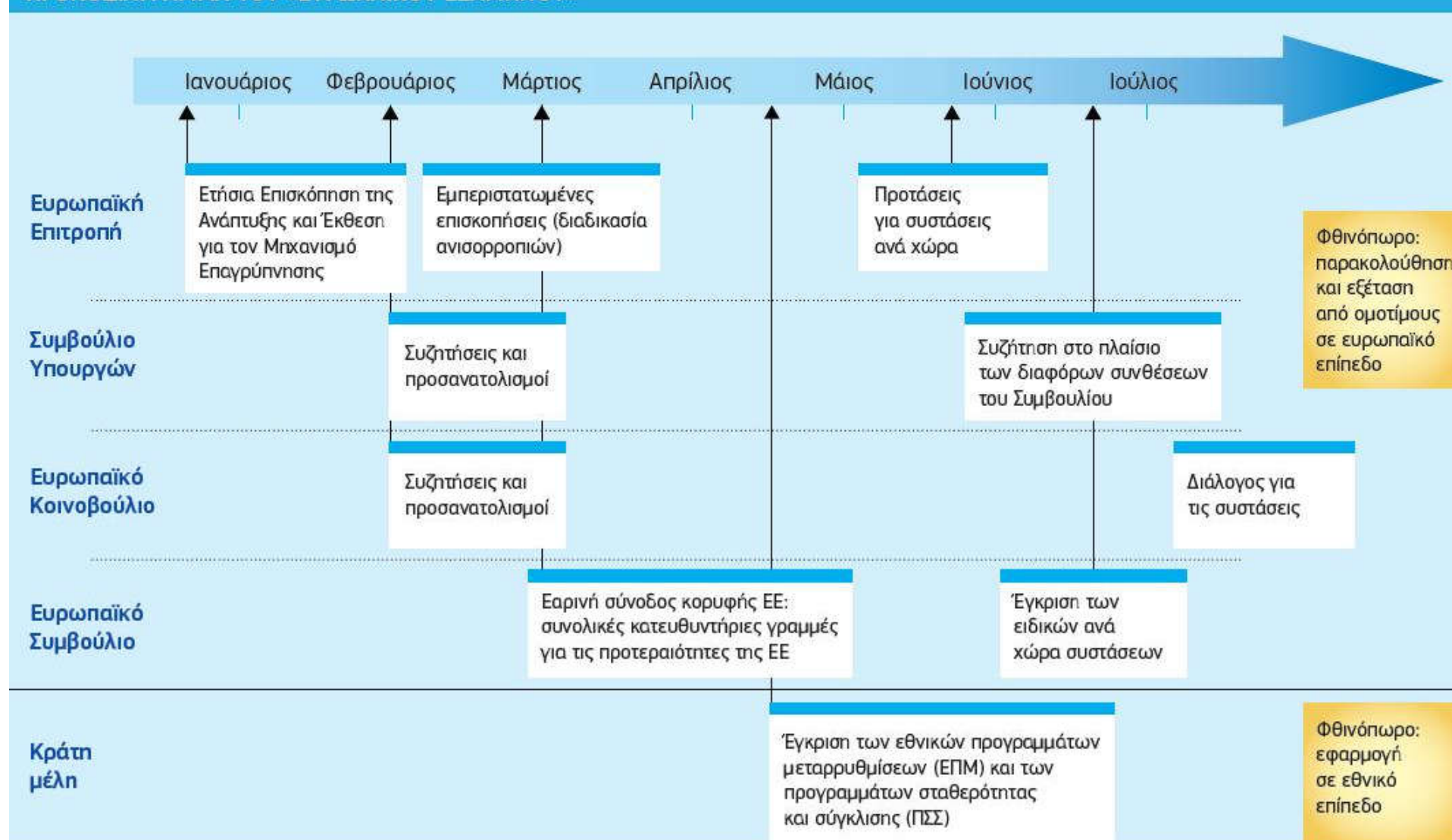
Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2/2

Πηγή: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-979_el.htm (πρόσβαση: 20.3.2018)

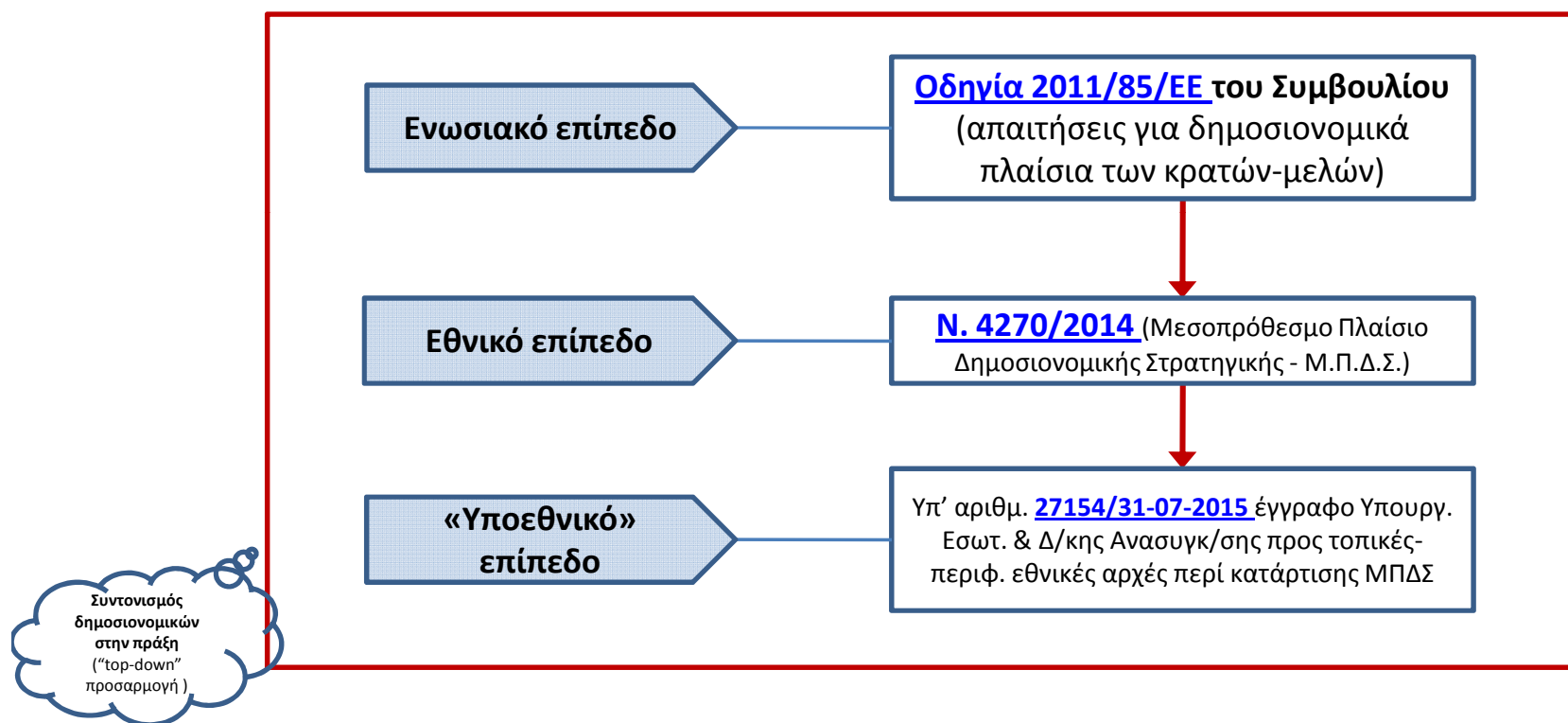
Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (εναλλακτική αποτύπωση)

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ»

Προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης

- Μεσοπρόθεσμη Δημοσιονομική Στρατηγική για τα κράτη-μέλη. Παράδειγμα εφαρμογής (Ελλάδα):

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Νομισματική πολιτική στο πλαίσιο της ΟΝΕ

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)

- Από την 1η Ιανουαρίου 1999 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ.
- Η ΣΛΕΕ και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ αποτελούν τη νομική βάση για την ενιαία νομισματική πολιτική.
 - Ίδρυση ΕΚΤ και ΕΣΚΤ (1-6-1998)
 - Η ΕΚΤ ιδρύθηκε ως πυρήνας του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ
- Το **ΕΣΚΤ αποτελείται** από την ΕΚΤ και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες (ΕθνΚΤ) όλων των κρατών μελών της ΕΕ
 - Είτε έχουν υιοθετήσει το ευρώ είτε όχι
- Το **Ευρωσύστημα** αποτελείται από την **ΕΚΤ** και τις **ΕθνΚΤ** των χωρών που έχουν υιοθετήσει ως εθνικό τους **νόμισμα το ευρώ**.
 - **Ευρωσύστημα** και **ΕΣΚΤ** θα συνυπάρχουν για όσο υφίστανται κράτη μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στην ευρωζώνη
- Ο κύριος **στόχος του Ευρωσυστήματος** είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών (με κύριο εργαλείο το επιτόκιο δανεισμού προς τις ΕθνΚΤ)
 - Εντός περιθωρίου μεταβολής έως ~2%
- Επίσης (ως χρηματοπιστωτική αρχή) στοχεύει σε: χρηματοπιστωτική σταθερότητα και προώθηση χρηματοπιστωτικής ενοποίησης
- Η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στην ευρωζώνη και στα συμμετέχοντα κράτη μέλη που δεν ανήκουν σε αυτή, στο πλαίσιο του **Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM)**, ο οποίος περιλαμβάνει και τις εθνικές αρμόδιες αρχές

Εξοικείωση με παιχνίδια!!
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/games/economia/html/index.el.html>
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/games/inflationisland/html/index.el.html>

Πηγή: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.el.html> (πρόσβαση: 30 Νοεμβρίου 2019)

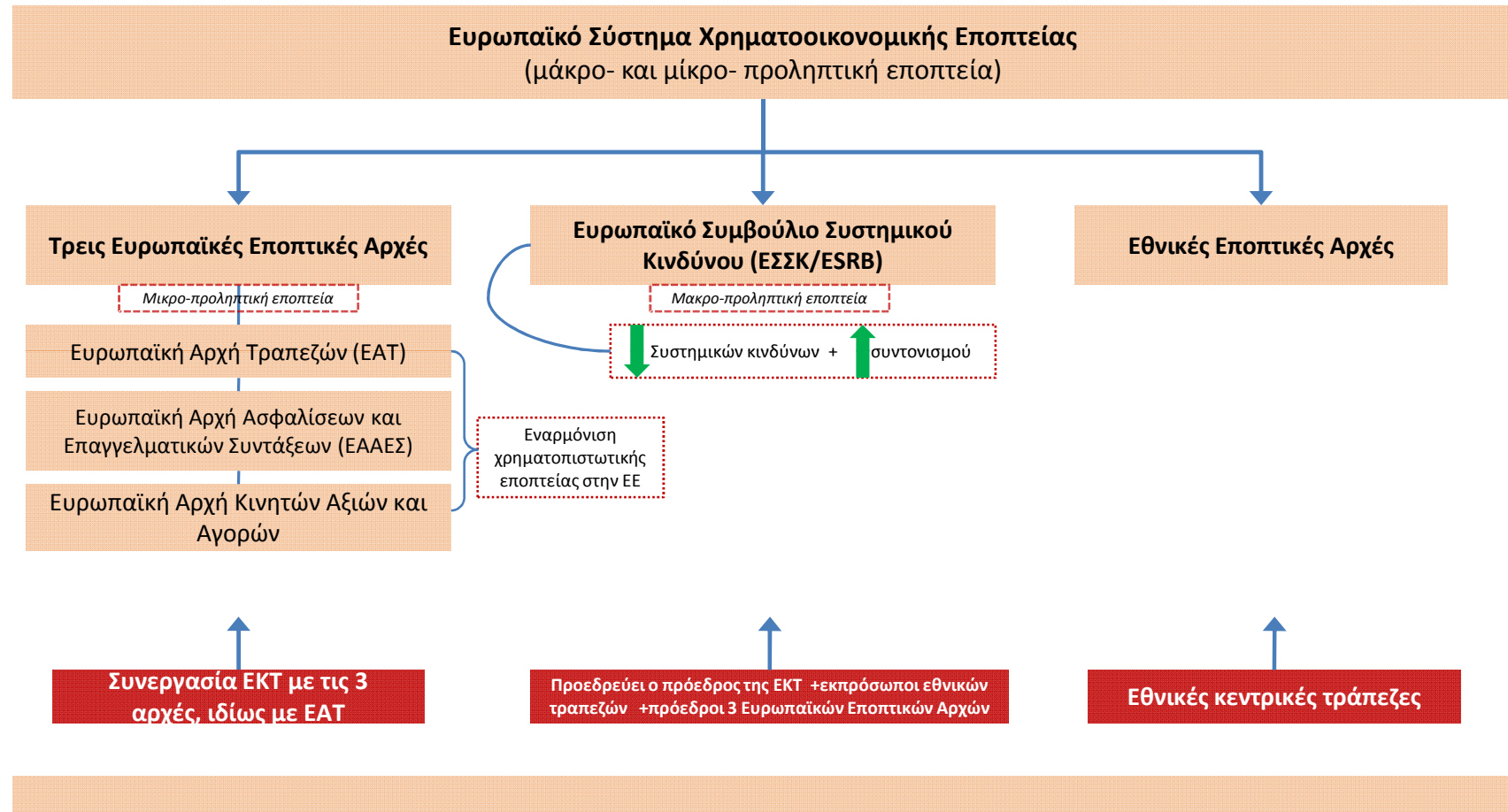
Χρηματοδοτική υποστήριξη κρατών μελών στο πλαίσιο της ΕΖ

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM)

- Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM) συνδράμει με πακέτα χρηματοοικονομικής υποστήριξης τα κράτη μέλη της ευρωζώνης (EZ) που αντιμετωπίζουν χρηματοδοτικές δυσκολίες, υπό συγκεκριμένους όρους
 - Αλλά και κράτη μέλη εκτός EZ που τυχόν προσφύγουν
 - Πρόδρομός του: Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF)
 - Λειτουργήσε ως πρόγραμμα με (συγκριτικά με ESM) αρκετά μικρότερες χρηματοδοτικές δυνατότητες, υπό την εποπτεία της Επιτροπής, 2010-2012 (δηλ. έως τη σύσταση του ESM)
- Θεσπίστηκε με διακυβερνητική συνθήκη (από την ευρωμάδα)
 - Υπογραφή Συνθήκης: 11-7-2011, τροποποίηση 2-2-2012, θέση σε ισχύ: 27-9-2012
 - Τα μέλη του εισφέρουν πόρους (βάσει Α.Εγχ.Π.)
- Στόχος: ενίσχυση οικονομικής εποπτείας, πρόληψη κινδύνων
- Σημαντική ικανότητα δανεισμού από τις αγορές (μεγαλύτερη από τα μεμονωμένα κράτη μέλη) για ενίσχυση κρατών μελών με χρηματοδοτικές δυσκολίες
- Εάν ένα κράτος μέλος προσφύγει στον ESM, εφαρμόζει ειδικό «πρόγραμμα προσαρμογής»
 - Ελλάδα, Κύπρος, Ισπανία (προσαρμογή χρηματοπιστωτικού της τομέα)

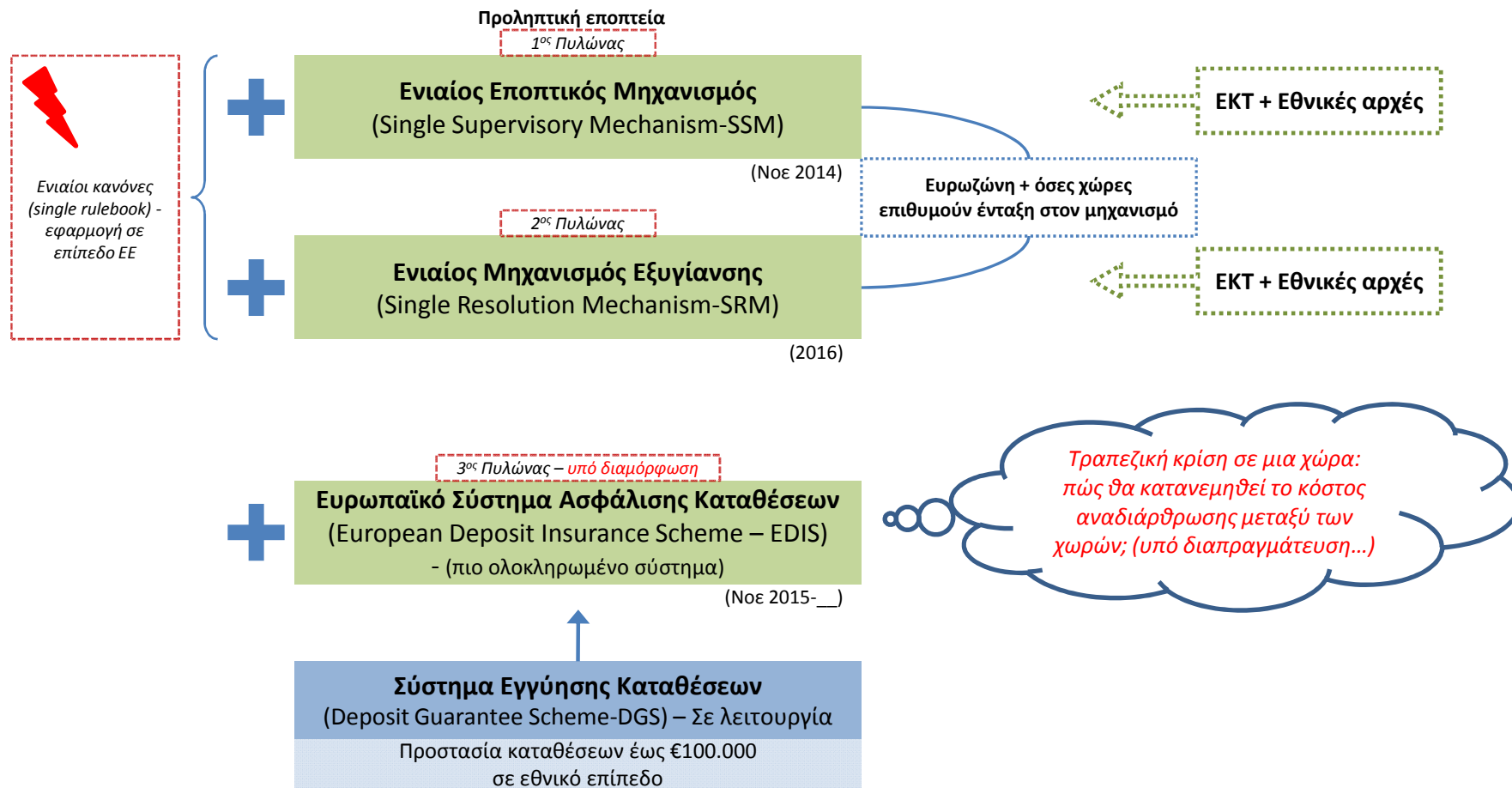
Τραπεζική Ένωση στο πλαίσιο της ΕΕ

Η πορεία προς το μέλλον – Τραπεζική ένωση 1/2

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η πορεία προς το μέλλον – Τραπεζική ένωση 2/2

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

